

בעזרה ש"ת

קונטרס

## געב זיך אַכטונג

וואו עס ווערט ערקלערט זיך אַכטונג צו געבן: פון זיין  
צובראכן; פון טשעפענען א צווייטן; פון קריגן איין  
צדיק; פון קיין שמוץ רח"ל; פון די צו פרימע מענטשן.

פארנעמערנט דורך

פּבּוּד קדושת הרב הצדיק מוהרא"ש שליט"א

משפטים תשע"ג

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אונזער הייליגער און פארבטיגער רבי,  
דער באהאלטענער ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדוננו, מורינו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מורינו הנאמן הקדוש, א וואונדערליכע ליכט,  
וואס קיין שום באהעלטעניש איז נישט פארהילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמעןשלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, כתובים, און מאמרים  
פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק  
דורך חסידי ברסלב - טא 'ארץ יצ"ו

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי  
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים  
To obtain this and other Breslev publications:

**מתיבתא היכל הקודש**

Mesifta Heichal Hakodesh

1129-42nd Street

Brooklyn NY 11219

**היכל הקודש קרית יואל**

Heichal Hakodesh Kiryas Joel

8 Hayes Ct.

845-467-5299

**היכל הקודש וויליאמסבורג**

Heichal Hakodesh Williamsburg

27 Skillman Street

718-384-1652

**היכל הקודש מאנסי**

Heichal Hakodesh Monsey

79 Decatur Avenue.

347-243-2992

**היכל הקודש מאנסי**

Heichal Hakodesh Monsey

32 Dolson Rd.

347-733-7551

**בארץ ישראל**

**מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב**

שע"י עמותת "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל"  
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א

רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 51225

טלפון רב קווי 04-6708356

פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site: [www.breslevcity.co.il](http://www.breslevcity.co.il)

לשמוע השיעורים 212-444-9191

Find our entire book selection at:

[amazon.com](http://amazon.com) or at: [mohorosh.com](http://mohorosh.com)

To donate and/or sponsor one of our books please call: 845-481-3321

## געב זיך אַכטונג

א.

ואַלע האַמאַשפּאַטים אַזאַר תּשׁוּמִים לַפְּנִיָּהֶם (שמוֹת כא, א).  
זאָגט דער זֶהר הַקָּדוֹשׁ (שמוֹת צד ע"א): דאָ רַזָּא דְּגַלְגּוּלָא –  
אין די וואַכעדיגע סדרה וואס רעדט אַרום בַּאַריכות פון  
אַלע דינים און הַלְכוֹת און פאַסירונגען וואס גייט דורך  
אויף אַ מענטש, ליגט דער גאַנצער סוד פון גַלְגּוּל.

דאס הייסט, עס איז דא זאכן וואס געשעהט אויף דער  
וועלט, וואס דער מענטש האט בכלל נישט קיין אַהנונג  
וואס עס קומט פאר, און ער פאַרשטייט נישט די באדייט  
דערפון. לְמַשָּׁל אַ מענטש ווערט רייף אָדער אַרעם, אַ  
מענטש פאַרלירט עפּעס, אָדער ער איז נישט געזונט

## געב זיך אכטונג

חלילה, אדער איינער שעדיגט אים וכו', און אזוי ביי אלע זאכן וואס עס שפילט זיך אפ מיט מענטשן, בפרט ביי שידוכים וואס מען גייט אריבער ביטערע שווערע נסיונות, דאס איז זאכן וואס מען ווייסט נישט און מען פארשטייט נישט, און עס איז אינגאנצן פארהוילן פונעם מענטש, און דאס האט צוטהן מיטן גלגול, און אויף דעם איז געבויט דער ספר שיערי הגלגולים (פונעם הייליגן רבי חיים ויטאל זכותו יגן עלינו).

אין רש"י הקדוש וואס איז געשריבן געווארן מיט א מורא'דיגן רוח הקודש, איז שוין אויף מרומז דעם גאנצן ענין פון גלגולים, אינעם פסוק (שמות כא, יג) : וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹקִים אָנָּה לִידּוֹ וְשִׁמְתִּי לָךְ מְקוֹם אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה - איינער וואס האט נישט דירעקט געוואלט הרגענען יענעם, נאר דער אייבערשטער האט אזוי צוגעפירט, זאל ער אנטלויפן צום 'ערי מקלט'.

זאגט אויף דעם די הייליגע רש"י: הוא שאמר דוד, כְּאֲשֶׁר יֹאמַר מֶשֶׁל הַקְּדָמוֹנִי מִרְשָׁעִים יֵצֵא רָשָׁע (שמואל א כד, יג), ומֶשֶׁל הַקְּדָמוֹנִי הִיא הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא מֶשֶׁל הַקֶּב"ה

שהוא קדמונו של עולם, והיכן אמרה תורה 'מרשעים יצא רשע' ? 'והאלהים אנה לידו'.

במה הפתוב מדבר ? בשני בני אדם, אחד הרג שוגג ואחד הרג מזיד, ולא היו עדים בדבר שיעידו, זה לא נהרג וזה לא גלה, והקב"ה מזמנן לפונדק אחד, זה שהרג במזיד יושב תחת הסולם, וזה שהרג שוגג עולה בסולם ונופל על זה שהרג במזיד והורגו, ועדים מעידים עליו ומחייבים אותו לגלות, נמצא זה שהרג בשוגג גולה, וזה שהרג במזיד נהרג.

מען רעדט דא פון צוויי מענטשן איינער האט אמאל גע'הרג'עט איינעם אומוועלנדיג, און אן אנדערער האט גע'הרג'עט איינעם מיט פוונה, און עס איז נישט געווען קיין עדים ווער עס זאל עדות זאגן, ממילא האט מען דעם רוצח נישט גע'הרג'עט, און דער וואס האט גע'הרג'עט בשוגג, איז אויף נישט געגאנגען אין גלות.

אבער דער וועלט איז דאך נישט הפקר, פירט דער אייבערשטער אז די צוויי קומען זיך צוזאם אויף איין

פֿלאַץ, וואו עס איז דא דאָרט אַסאך מענטשן, דער רוצח  
וואס האט גע'הרג'עט במזיד זיצט אונטערן לייטער, און  
דער וואס האט גע'הרג'עט בשוגג גייט ארויף אויפן  
לייטער און ער פאלט אראפ אויף אים, און ער הרג'עט  
אים אויף טויט, און יעצט איז שוין דא עדים, ממילא  
דארף ער אנטלויפן אין גלות, און אזוי אויף דער וואס  
האט גע'הרג'עט במזיד ווערט יעצט גע'הרג'עט, אזוי  
באקומען ביידע יעצט זייער ריכטיגן און פארדינטן עונש.

דאס זאגט דוד המלך (שמואל-א כד, יג): דער באשעפער  
זאגט אין זיינע משלים [וואס דאס איז די הייליגע תורה]:  
מִרְשָׁעִים יֵצֵא רָשָׁע - נאר פון רשעים קומט ארויס  
שלעכטס. כאטש עס איז נישט דא אזא פסוק אין די תורה,  
גייט דאס אפער ארויף אויף דעם פסוק: וְהָאֱלֹקִים אָנָה  
לִידּוֹ. וואס מען זעהט ביי די מעשה אז וויבאלד די רשעים  
האבן נישט תשובה געטוהן, האבן זיי נאכאמאל געמוזט  
שלעכטס טוהן און באקומען זייער פאסיגן שטראף.

דאס זאגט אויך דער תנא (אבות ב, ו): עַל דִּאֲטַפְתָּ,  
אַטְפוּךְ, וְסוּף מְטִיפֶיךָ יְטוּפוּן - ווייל דו האסט דערטראנקן

אַנדערע, האט מען דיר דערטראנקן, אָפּער ביים סוף ווער  
עס האט דיר דערטראנקן, וועט אויף דערטראנקן ווערן.

וועגן דעם דארף אַ מענטש וויסן: אז ער טוט רשעות  
פאר אַ צווייטן, וועט ער דאס נאכדעם צוריק באקומען.  
אַמאל נאך אַ שעה, אַמאל נאך אַ טאג, אַמאל נאך אַ וואך,  
אַמאל נאך אַ חודש, און אַמאל נאך אַ יאר, און אַמאל נאך  
אַסאך יארן, דער אייפערשטער האט אַריכט אַפּים און  
אַסאך געדולד, אָפּער ביים סוף וועט ער דאס צוריק  
באקומען.

דאס זאגט די תורה (שמות כא, כד), ווען איינער שעדיגט  
אַ צווייטן, דארף ער דאס באצאלן פונקטליך לויט וואס  
ער האט געטוהן: עין תחת עין, יד תחת יד, רגל תחת רגל.  
כאטשיג רש"י ברענגט (בשם חז"ל: בְּכָא קָמָא פד ע"א) אז עס  
מיינט אז מען דארף נאר באצאלן געלט, דאך אָפּער ווייסן  
מיר: אין המקרא יוצא מידי פשוטו, און מען וועט עס פון  
הימל צוריק באקומען פשוט און גראד.

## גַּעַב זִיף אַכְטונג

די זעלבע זאך אז איינער איז מצער זיין טאטע מאמע,  
וועט ער דאס צוריק באקומען ביי זיינע קינדער אן  
רחמנות, אזוי ווי די תורה זאגט (שמות כא, טו) מִכָּה אָבִיו  
וְאִמּוֹ מוֹת יוֹמָת.

פֿאַרשטייט זיך אויב טוט ער תשובה, קען ער שטענדיג  
אָראַפּ נעמען פון זיך אַלע עונשים. וואס דאס איז אויף  
מרוּמז אין דעם פסוק: וְהָאֱלֹקִים אֵינָהּ לִיְדוֹ וְשִׁמְתִּי לִי.  
וואס דאס איז די ראשי תיבות: אֱלוֹ"ל, ווען אידן טוען  
תשובה, ווייל אז מען טוט תשובה קען מען אַלעס  
פֿאַרעכטן.

דערפֿאר דאָרף אַ מענטש זיך צוגעוואוינען צו טוהן  
שטענדיג נאר גוטס, און פונקט אזוי ווי דער  
אייבערשטער איז נאר גוט, און טוט נאר גוטס, ווי דער  
פסוק זאגט (תהלים קמה, ט): טוֹב הַיּוֹנָ"ה לְכָל. אזוי דאָרף  
זיך דער מענטש אָפּלערנען, און אויף גיין אויף דעם וועג  
צו טוהן שטענדיג נאר גוטס, ווייל אַ מענטש דאָרף  
נאכגיין און טוהן אַלע מדות אזוי ווי דער אייבערשטער,  
[אזוי ווי עס שטייט באַריכות אין דעם ספר 'תומר דבורה', וואס דאס



האט מחבר געווען הרה"ק רבי משה קורדבירו זכותו יגן עלינו, און עס איז געשטעלט אויף די דרייצן מדות פון רחמים, וואס א מענטש זאל נאכטוהן דעם באשעפער מיט דעם. מען זאגט נאך פונעם הייליגן סאטמארער רבי זכותו יגן עלינו אז ער האט געזאגט: עס איז מקובל פונעם הייליגן דברי חיים זכותו יגן עלינו אז לערנען אין דעם הייליגן ספר תומר דבורה איז א סגולה אקעגן יענע מחלה דער אייבערשטער זאל אפהיטן], אבער אויב חלילה מען טוט אפ שלעכטס פאר מענטשן רחמנא לצלן, טוט מען זיך אליינס אפ, ווייל מען באקומט עס נאכדעם גוט צוריק.

חז"ל זאגן (כתובות דף ל): כאטש די פיר מיתות בית דין איז שוין היינט נישט דא, ווייל עס איז נישט דא קיין סנהדרין, אבער די דין פון ד' מיתות בית דין איז נאך יא דא, און אויב איינער האט חלילה וחס עובר געווען אויף אַזאַ וואס עס קומט זיך דערויף חנק, ווערט ער רחמנא לצלן דערשטיקט פון געז; די זעלבע אויב איינער דארף גע'משפט ווערן מיט שריפה, ווערט ער פארברענט אין א פייער; איינער מיט סקילה, ווערט ער געכאפט אין אן עקסידענט דער אייבערשטער זאל שומר ומציל זיין, און די קאר דרייט זיך איבער אויף אים, אדער ער פאלט אראפ

## ג'עב זיך אַכטונג

י

אין א טיפן גרוב און עס פאלן ארויף אויף אים שטיינער;  
איינער הרג, הרגעט מען אים רחמנא לצלן; ווייל די  
וועלט איז נישט הפקר.

ב.

דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט א מורא'דיגער  
דיבור (חיי מוהר"ן סימן תקה): ווען מען זאל איבערדרייען א  
מענטש, דאס הייסט מען זאל אים ווייזן זיין פנימיות וואס  
איז דא אין אים, וואלט מען געזעהן ווי אין יעדען  
עקסטערן אדער פון אים איז תלוי אן א שיעור וועלטן.

אויף האט דער הייליגער רבי אמאל געזאגט (שם סימן  
תקד): וואס איז טייטש! א איד מאכט אזוי מיט די האנט,  
ווערט אזוי אין די עולמות, מאכט ער אזוי מיט די האנט  
ווערט אזוי אין די עולמות.

דער הייליגער בעל התניא זכותו יגן עלינו ברענגט  
(לקוטי אמרים תניא, קונטרס אחרון, דף קס): מען זעהט די  
וואונדער און דאס גרויסקייט פון באשעפער, ווי אזוי  
אלע השפעות פון אלע עולמות וכו' ווענדט זיך אין איין

קלייניקייט פון אַ מצוה וואס אַ איד טוט דא אויף דער וועלט, ווייל יעדע מצוה איז אויסגערעכענט פונקטליך ווי אזוי מען דארף דאס מקיים זיין, און אויב מען איז נאר משנה אפילו איין קלייניקייט, איז דאס שוין פסול, למשל א קרבן דארף מען שפּריצן די בלוט מיט די רעכטע האנט, און אויב האט מען דאס געטוהן מיט די לינקע האנט איז דאס שוין פסול, אדער למשל תפלין אז מען האט דאס געמאכט איין טראפּ אנדערש ווי מען דארף, ווערט עס שוין נישט אנגענומען. פון דעם זעהט מען ווי מוראדיג חשוב עס איז אין הימל יעדע קלייניגקייט וואס א מענטש טוט דא אויף די וועלט.

וועגן דעם, ווען א מענטש זאל וויסן ווי ווייט ער איז באהאפטן צו אלע וועלטן וואלט ער זיך מוראדיג מחזק געווען, און ער וואלט נישט געווען אזוי צופראכן, און זיך נישט ארומגעדרייט מיט אזא יאוש און דיפרעסיע, וואס דאס קומט ווייל ער האט נישט קיין זעלבסט זיכערקייט [סעלף קאנפידענץ], ער גלייבט נישט אין זיך.

## גַּעַב זײַך אַכטונג

און פון דעם קומט נאכדעם ארויס אז מען קען זיך  
 נישט פארטראגן מיט קיין מענטשן, מען זיצט עקסטער,  
 און מען וויל נישט זיין צוזאמען מיט מענטשן, און דאס  
 מערסטע קלאפט עס אויס אין שטוב, אז מען האט נישט  
 קיין שלום בית רחמנא לצלן, און דאס אלעס קומט נאר  
 פון איין זאך, וואס דאס איז די ערגסטע זאך: א מענטש  
 האט זיך נישט ליב! במילא קען ער זיך נישט פארטראגן  
 מיט די ווייב, מיט חברים וכו', און אלעמאל איז יענער  
 שולדיג.

דאס איז דער גאנצער יצר הרע: ער איז מייצור די רע -  
 ער באשאפט שלעכטס. דאס הייסט, ער רעדט איין דעם  
 מענטש: ביסט גארנישט מיט גארנישט! און ווידער די  
 יצר טוב איז מייצור דעם טוב: ביסט יא גוט! ביסט יא  
 ווערד! דער אייבערשטער דארף דין יא!

דערפאר די אלע וואס זענען 'מלמדים' און 'מחנכים'  
 [סיי פאר קינדער אין חדר, סיי פאר בחורים, סיי פאר  
 חתנים, סיי פאר יונגעלייט], דארפן גוט וויסן די  
 וויכטיגקייט פון אריינברענגען אין די תלמידים: דו ביסט

יָא ! דו קענסט יא ! דו טויגסט יא ! דו וועסט קענען ! און  
דו וועסט מצליח זיין.

דאס איז מרומז אין דעם הייליגן רבינ'ס ווערטער  
(ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן רפב): א מענטש דארף זיך  
שטענדיג דן זיין לִפְּה זכות, און טרעפן ביי זיך א נקודה  
טובה, ווייל יעדער מענטש קען טרעפן ביי זיך עפעס  
גוטס, נאכדעם דארף מען יענעם אויף דן זיין לִפְּה זכות;  
און דאס איז באַמַת געבינדן איינס אינעם אנדערן, אויב א  
מענטש איז זיך דן לִפְּה זכות, וועט ער יענעם אויף דן זיין  
לִפְּה זכות.

די גמרא ברענגט (שבת קכז ע"ב), דאס גרויסקייט פון דן  
זיין א צווייטן לִפְּה זכות, אפילו ווען מען זעהט זאכן וואס  
קוקט אויס אומריכטיג, פארציילט די גמרא: א תנא האט  
זיך אמאל געדארפט גיין טרעפן מיט א קעניגן, מביטל צו  
זיין א גזירה, פאר ער איז אריין צו איר האט ער  
אויסגעטוהן די תפילין, [דעמאלס איז מען געגאנגען  
אגאנצן טאג מיט די תפילין], ווען ער איז אריין האט ער  
צוגעמאכט די טיר, ווען ער איז ארויס געקומען, איז ער

## געב זיך אַכטונג

זיך געגאנגען טוב'ל'ן אין מקוה, נאכדעם האט ער פארגעלערנט פאר די תלמידים.

האט ער זיי געפרעגט: וואס האט איר געטראכט ווען איך האב אויסגעטוהן די תפילין? אז עס איז א טמא'נע פלאץ; און ווען איך האב פארמאכט די טיר? אז דער רבי האט געהאט א סוד צו רעדן וואס קיינער טאר נישט וויסן; און פארנוואס בין איך געגאנגען אין מקוה? ווייל אפֿשר ווען זי האט גערעדט איז געפאלן אויפן רבי'ן שפייעכץ. האט ער געזאגט: איך שווער, אז אזוי איז טאקע געווען! און אזוי ווי איר האט מיר דן געווען לִפְּה זכות, זאל דער אייבערשטער ענק אויך דן זיין לִפְּה זכות.

אבער אויב א מענטש איז צובראכן און דערביטערט און האט זיך אליין פיינט, האט ער נאכדעם יענעם אויך פיינט, און ער פרופירט ארויף צו ווארפן זיין ביטערניש אויף אנדערע, און קיינער איז נישט אינטערעסירט דערויף, ווייל יעדער האט זיך שוין געבען זיין אייגענע פֿעקל צרות, און ער דארף נישט יענעמס פֿעקל אויך אויפן קאפ, ממילא וויל קיינער נישט האבן מיט אים

צוטרופן, אפער אז א מענטש איז שטארק מיט זיך, קען ער נאכדעם משפיע זיין פאר אן אנדערן אויף, דערפאר דארף זיך א מענטש צוגעוואוינען נאר מחזק צו זיין אנדערע מענטשן.

וועגן דעם גלייך נאך פרשת יתרו, ווי די אידן האבן מקבל געווען די תורה, הייבט זיך תיכף אן פרשת משפטים, וואס איז פיל מיט הלכות פון 'בין אדם לחבירו', ווייל דאס איז דער עיקר פון די תורה, אז מען זאל שטענדיג ארויסהעלפן א צווייטן, און נישט חלילה טשעפענען אדער ווי טוהן א צווייטן. ליידער איז דא נעבעך מענטשן וואס ליידן פון א קרענק, אז זיי מוזן מצער זיין יענעם, וואס פון אזאלעכע מענטשן דארף מען זיך זייער אכטונג געבן.

עס איז אמאל געקומען א מענטש ביי אונז אין שוהל, וואס איז נאר געווען פארנומען צו שאקלען יעדן איינעם, און שרייען אז זיי זאלן ענטפערן הויפט: אמן! אמן! יהא שמיה רבא! [וואס ווייסטו וואס אויף יענעם גייט דורך, ער האט זיך ענדליך אריינגעכאפט אין בית המדרש, און

## גַּעַב זִיךְ אַכְטוֹנִג

זיַצט רואיג און שְטִיל אַין זיין ווינְקל, לֹאז אים מְנוּחָה],  
און עס האט זיך גַעקֶענט דאכטן וואספֿאַרא צדיק ער איז,  
היינט זיַצט ער אַין תְּפִיסָה, ווייל ער האט רחֲמָנָא לְצֻלָן  
קאַלֶיע געמאַכט אַפֿאַר קינְדער. ווייל פון די אַלע וואס  
זענען צו פֿרום דאַרף מַען זיך זייער אַכטוֹנִג געבן.

עס ווערט געבֿרענגט אַ מַעֲשֶׂה (עיין קב הִיֶּשֶׁר פֿרק נב): עס  
איז געווען אַ טאטע וואס האט געלֹאזט צוואָה פֿאַר זיין  
זוהן: פון די גאר פֿרוּמע זאַלסטו דִיך זייער אַכטוֹנִג געבן.  
וְיְהִי הַיּוֹם דָּעַר זוהן האט געהאט געלֹט און ער האט  
געוואלט גיין מאַכן דערמיט בִּיזְנֶעס אַין אַ אַנדערע  
מדינה, האט זיך צוגעטשעפֿעט צו אים אַ מענטש און ער  
זאגט אים: אַיך הער אַז דו האסט געלֹט, אַיך האב אַיך  
געלֹט, לֹאמִיר מאַכן אַ 'שוּתפּוֹת' און פֿאַרן אַינאַיינעם, וּפֿך  
הוה זיי האבן געמאַכט דעם שוּתפּוֹת.

אַזוי גייענדיג צום שִׁיף זעהט ער ווי דער שוּתפֿי גייט  
עפֿעס נישט גראַד, און ער שפֿרינגט אַהער און אַהין,  
פֿרעגט ער אים: וואס גייט פֿאַר, וואס טאנצטו דאָרט? !  
זאגט ער אים: דו זעהסט נישט? ! די גאַנצע ערד איז פֿיהל



מיט מורישקעס! איך וויל זיי נישט חלילה אנטרעטן און  
הרג'ענען. איז אים דעמאלס אריינגעקומען אין קאפ דאס  
וואס זיין טאטע האט אים אנגעזאגט: פון די גאר פרומע  
זאלסטו דיך זייער אַכטונג געבן!

זאגט ער פארן שותף: איך האב באקומען בויך  
ווייטאג, אויך מיין פוס טוט מיר זייער וויי, איך קען נישט  
פארן יעצט. וואונדערט זיך יענער: מען וועט דאך מאכן  
אסאך געלט?! אפער ער האט אים געזאגט קלאר אז ער  
קען נישט פארן, און אזוי האט ער זיך פון אים  
אפגעטשעפּעט. נאך א לאנגע צייט איז ער געוואר  
געווארן אז דער מענטש איז א פּרעכער גנב און ער האט  
שוין געבען בא'גנב'עט מענטשן.

וועגן דעם דארף מען זייער אַכטונג געבן נישט צו זיין  
קליין חיה און א פּרא אדם, און דאס נאך מלביש זיין מיט  
קנאות, מיר האבן געלערנט פון הייליגן רבי'ן דעם יסוד:  
נאר מחזק צו זיין און העלפן א צווייטן.

אזוי ווי מיר שטייען יעצט ביים סוף פון די שובבי"ם טעג, און דעם שבת וועט מען לייען פֿרשת שקלים וואס ענדיגט זיך מיטן פסוק (שמות ל, טז): לַכֹּפֶר עַל נַפְשֵׁיכֶם, דער אייבערשטער איז אונז מוחל אויף אלע עבירות. איז יעצט די ריכטיגע צייט נתעוור צו ווערן צו תשובה און חרטה, און זיך פארנעמען אז פון היינט אן וועט מען שוין אכטונג געבן צו זיין וואויל און ערליך.

דערפאר דארפן מיר זיך זייער פרייען אז דער בורא פל עולם האט רחמנות געהאט אויף אונז, און אונז געגעבן די פערציג טעג פון שובבי"ם, וואס איז זייער מסוגל תשובה צו טוהן אויף דעם ביטערן חטא פון פגם הברית, און הוצאת זרע לבטלה, אזוי ווי דער הייליגער אריז"ל זאגט (שער הפונות פסח, דרוש א): אין די הונדערט און דרייסיג יאר ווען אדם הראשון האט זיך רחמנא לצלן אפגעשיידט, איז ארויס געקומען פון אים זרע לבטלה, וואס פון דעם האט ער געבען באשאפן די אלע רוחות און שדים וכו', און די אלע נשמות האבן געמוזט נאכדעם

מגולגל ווערן און אַראפ קומען אין מצרים, און זיך אויסמוטשענען און אויסלייטערן, ביז מען איז ענדליך אַרויס געגאנגען פון מצרים, און געקומען צו 'קבלת התורה', וואס דאס איז געווען די עיקר תכלית פון יציאת מצרים, מקבל צו זיין די תורה אזוי ווי דער פסוק זאגט (שמות ג, יב).

די הייליגע רבי האט אמאל געזאגט פאר רבי נתן (שיחות הר"ן סימן ש): יעדע זאך וואס דו זעהסט דא אויף דער וועלט, איז נאר וועגן די בחירה און נסיון. דערפאר אז מען נעמט זיך יעצט פאר: איך וועל שוין נישט מער קוקן און אריין קריכן אין די אלע שמוץ וכו'. דעמאלס וועט דער אייבערשטער מוחל זיין אויף אלעם.

ווייל באַמט אז א מענטש האט רחמנא לצלן פונם געווען בפרית און מוציא געווען זרע לבטלה קומט אים מיתה (נדה יג ע"א), און פארוואס טאקע איז דאס אזוי הארב? נאר אז מען קוקט מיט א פארגרעסערונג גלאז אויף א טיפות זרע, קען מען זעהן דארט א קאפ, הענט, און פיס (ספר הפרית מאמר טז, פרק ג), ווייל פון יעדע טיפה

## ג'עב זיך אַכטונג

קען באשאפן ווערן א קינד. יעצט שטעל זיך פאר אז דו  
הרג'עסט איינעם רחמנא לצלן, ביסטו דאך א רוצח! און  
אויב האסטו גע'הרג'עט דיין אייגן קינד, ביסטו דאך א  
משונה'דיגע רוצח! ווער רעדט נאך אויב צוויי אדער צען  
קינדער, ביסטו דאך א מאסן מערדער! דאס איז 'חטאות  
נעורים'.

איז געקומען דער אר"י הקדוש (שער רוח הקודש תקון כז,  
דף כג), און ארויסגעגעבן א תיקון אז פאר יעדע הוצאת  
זרע לבטלה זאל מען פאסטן פיר און אכציג [פ"ד]  
תעניתים. ווער האט דען כח אזויפיל צו פאסטן? וואס  
דאס איז נאר פאר איינמאל פגם הבְּרִית, און אויב איינער  
האט צען מאל געזינדיגט מיט דעם, דארף ער שוין  
פאסטן אכט הונדערט און פערציג (840) מאל, און אויב  
הונדערט מאל, דארף ער שוין פאסטן אכט טויזענט און  
פיר הונדערט תעניתים, ווער רעדט נאך נאכמער, וואס  
איז ליידער זייער שכיח היינט.

עס שטייט (ראשית חכמה, שער התשובה פרק ג): היינט איז  
נישט דא קיין איין בחור וואס זאל זיין ריין פון דעם

חטא; דאס האט ער געזאגט נאך פאר פיר הונדערט יאר צוריק, אין די שטאט צפת, וואס דעמאלס איז געווען די שענסטע דור ביי אידן זייט חורבן בית המקדש ווי באוואוסט, און אפילו להבדיל די אראבישע פרויען זענען געווען אנגעטוהן פיל מיט שמאטעס און פארדעקט דאס פנים, אז קוים די אויגן האט מען ארויסגעזעהן, וואס זאל מען שוין זאגן היינט ווען די גוים האבן פון זיך אראפגענומען יעדעס טראפעלע בושא און דרייען זיך ארום ווי די חיות אין וואלד.

נאכדעם דרייען זיך יונג און אלט ליידער ארום מיט א סעלפאון וואס האט אינטערנעט ביי זיך אין טאש, וואס מען קען דארט זעהן אלע שמוץ רחמנא לצלן, אפילו איינער וואס מיינט אז ער האט אלעס בקדושה, האט ער אויך פארשידענע בילדער וואס דער חבר האט אים נאר אריינגעשיקט פון זיך און זיין ווייב און דאס גלייכן, וואס דאס ווייזט ווי פארדארבן מען איז, דער אייבערשטער זאל אפהיטן. אויב אזוי ווי איז בכלל אפילו מעגליך אינעם גאנצען לעבן אזויפיל צו פאסטן ? !

## גַּעַב זִיף אַכְטוֹנִג

דער הייליגער רבי נתן האט אמאל געזאגט: אפילו אז א מענטש זאל במשך די זיבעציג יאר האבן נאר איין הרהור רע ווייניגער, האט זיך שוין אלעס געלוינט; ווייל יעדע איינציגע הרהור איז מורא'דיג פונם רחמנא לצלן (ליקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן קיד).

און ווער קען זאגן אז ער איז ריין פון א הרהור רע, און נישט נאר איין הרהור רע, נאר רחמנא לצלן א גאנצן טאג האלט ער אין איין טראכטן פון שמוץ, און חז"ל זאגן (עבודה זרה כ ע"ב): המהרהר ביום בא לידי טומאה בלילה – אז מען טראכט פון שמוץ ווערט מען נאכדעם נכשל ביינאכט רחמנא לצלן.

קומט די הייליגע רבי און זאגט (שיחות הר"ן סימן ע"א): כאטשיג דער זהר הקדוש זאגט (נוחי רי"ט ע"ב), אז אויף דעם חטא ניצט נישט קיין תשובה, זאג איך: אז קיינער פארשטייט נישט פשט אין דעם זהר, און באמת ניצט יא תשובה, און אפילו אויב מען האט גאר אסאך געזינדיגט מיט דעם חטא קען מען אלעס פארעכטן, דער עיקר מען זאל זיך פאר נעמען דאס מער נישט צו טוהן.

דער הייליגער רבי נתן זאגט (הלכות תפלין, הלכה ד, אות ד): ווי אזוי קען דער הייליגער רבי קריגן אויפן זהר? ! איז ער דאס מסביר: וויבאלד דער מענטש האט נעבעך געזינדיגט מיט דעם ביטערן חטא, איז ער באַאָמט נישט ראוי ער זאל קענען תשובה טוהן, אָבער דער אייבערשטער האט דאך זייער ליב יעדן איד, און ער וויל אז ער זאל האבן אלעס גוטס, ווארט ער נאר אז ער זאל שוין תשובה טוהן, דערפאר מוז ער לאזן א נסיון פאר דעם מענטש, ער זאל הערן מחלוקת אויף די אמת'דיגע צדיקים וואס זיי קענען אים פארעכטן, אויף אזוי ווייט אז אפילו דער זהר הקדוש זאל אויף אים זאגן: עס העלפט שוין נישט קיין תשובה. "אָבער אויב האט ער דאך רחמנות אויף זיך, און מאכט זיך א חשבון: וואס וועט דאך זיין מיט מיר! איך וויל דאך תשובה טוהן! און דא איז דא אזא צדיק וואס נעמט זיך אונטער מיר צו פארעכטן, קוקט ער שוין נישט אויף קיין שום מניעה און אויף קיין שום מחלוקת, און פארשטייט זיך ער וועט זיכער האבן א תקון, ווייל דער אייבערשטער איז מלא

## גַּעַב זײַ אַכטונג

רחמים, און אויף אלעם העלפֿט תשובָה" (עײַן ליקוּטִי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן ה.).

וועגן דעם אז אַ מענטש איז זוכה און ער רעדט צום באַשעפֿער, זעהט ער זיך אין שפּיגעל ווי אזוי ער קוקט אויס, און ער ווייסט גוט ווער ער איז, און וואס ער האט אָפּגעטוהן רחמנא לצלן, כאטשיג קיינער ווייסט גארנישט, און אינדרויסן זעהט ער אויס ווי אַן איידעלער חסידיש'ער בחור אָדער יונגערמאן, אָבער דער באַשעפֿער ווייסט דאך יא, דער באַשעפֿער זעהט אלעס, ממילא דורך דעם וואס ער באטראכט זיך גוט, אזוי ווי אין אַ שפּיגעל, וואס דאס הייסט 'ראיה', באקומט ער יראת שמים ער פאנגט אַן מורא האבן פונעם אייבערשטן וואס דאס איז די אותיות 'יראה', און ער איז שוין אַן אנדערער מענטש.

עס איז געווען אַ גרויסער צדיק דער הייליגער רבי זאב וואלף פון טשאַרני-אָסטראָה זכותו יגן עָלֵינוּ, [ער איז שפּעטער געפֿארן קיין אַרץ ישׂראל אויף איין שיף מיטן הייליגן רבי'ן וכו', (עײַן באַריכות: שְׁבַחֵי הַר"ן נְסִיעָה לְאַרְץ ישׂראל; וּפְעוּלַת הַצַּדִּיק סִמָּנִים רַכ - רכא, וְעוֹד), ער האט דארט



געוואוינט אין טבריה פונעף און צוואנציג יאר, און ער  
 ליגט דארט צוזאמען מיט אלע גרויסע הייליגע צדיקים,  
 די תלמידים פון בעל שם טוב הקדוש און דעם מגיד זכותו  
 יגן עלינו, ווי למשל: רבי נחמן הארידענקער (דעם הייליגן  
 רבי'נס זיידע), רבי יעקב שמשון משפטיווקע, רבי מענדל  
 פרימישלאנער, רבי אברהם קאליסקער, זכותם הגדול תגן  
 עלינו].

איינמאל קומט צו אים א איד און זאגט אים: רבי! איך  
 האב א גרויסער פראבלעם! 'ווען איך הייב אן צו  
 דאווענען, און איך דארף זאגן דעם שם הוי"ה, הייב איך  
 אן אזוי שטארק צו ציטערן אז איך קען עס נישט  
 אריבערטראגן'. זאגט אים רבי וואלף: דו ווייסט וויפיל  
 ערליכע אידן גלוסטן און הארעווען צו האבן אזא 'יראה',  
 און דו ווילסט דאס אוועקווארפן?! זאגט ער: אבער  
 רבי! איך קען דאס נישט פארנעמען. האט ער מיט אים  
 גערעדט, און אים געגעבן א יצה דערויף [עס שטייט  
 נישט וואס].

## געב זיך אכטונג

נאכדעם האט ער אים געפרעגט: ווי אזוי האסטו זוכה געווען צו דעם? זאגט ער: איך ווייס נישט. דער צדיק לאזט אים אבער נישט אפ: דערמאן זיך דאך עפעס א גוטע זאך וואס דו האסט אמאל געטוהן?! [דער סמ"ך מ"ם מאכט שטענדיג פארגעסן פונעם מענטש זיינע מצות און מעשים טובים]. ענדליך האט ער זיך דערמאנט, און ער דערציילט פארן רבי'ן:

אמאל האט זיך א פרוי דערטראנקען אין ים כנרת, בין איך גלייך אריין געטאנצן און איר ארויס גענומען און געראטעוועט, [חז"ל זאגן (סוטה כא ע"ב): וואס הייסט א חסיד שוטה? אז ער זעהט א פרוי דערטרענקט זיך און ער וועגן פרוםקייט - ראטעוועט איר נישט]. די פרוי האט זיך באדאנקט, גלייך האט דער יצר הרע אים צוגערעדט צו טוהן מיט איר אן עבירה רחמנא לצלן, האט ער געטראכט צו זיך: רבוננו של עולם! איך האב יעצט זוכה געווען און איר געראטעוועט, וואס חז"ל זאגן אויף דעם (סנהדרין לו ע"א): המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. און יעצט וועגן די איין יצר הרע וואס רעדט

מיך צו צו זינדיגן, זאל איך אלעס פארלירן? ! און ער איז  
בייגעשטאנען דעם נסיון און ער האט דאס נישט געטוהן.

האט דער הייליגער רבי וואלף געזאגט: יעצט  
פארשטיי איך שוין, וואס האט דיר געברענגט זוכה צו  
זיין צו אזא מדרגה.

## ד.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קסט):  
אויב א מענטש איז שטענדיג פרייליך, היט אים דער בורא  
כל עולמים אליין אפ פון פגם הברית, ווייל 'פגם הברית'  
קומט נאר דורך עצבות און מרה שחורה.

דערפאר דארף א מענטש דער עיקר ארבעטן אויף  
שמחה, כאטשיג דאס איז די שווערסטע עבודה, אזוי ווי  
דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן כד): א  
מענטש דארף זיך זייער צווינגען צו זיין פרייליך, ווייל  
דאס איז די שווערסטע זאך; מען זעהט: א מענטש קען  
פאסטן און מאכן אלע סיגופים, לויפן אין פעלד אדער  
אין וואלד, זיך קוילערן צווישן דערנער, אבער זיין

פֿרייליך און כאפֿן א טענצֿל אויף א ניגון, דאס קען ער זייער שווער באווייזן.

עס שטייט אין זהר הקדוש (תצוה קפ"ד ע"ב): חֲדוּה דְּבַר נֶשׁ מְשִׁיךְ לְגִבְיָהּ חֲדוּה עֲלֵאָה - ווען א מענטש פֿריידט זיך, ציהט ער ארויף אויף זיך נאך א גרעסערע שמחה פון הימל; קומט אויס אז שמחה איז די עיקר קדושה פון א איד.

דערפאר האט דער הייליגער רבי זייער אסאך גערעדט פון שמחה, וואס ער אליין איז דער פֿון השמחה, [דעם הייליגן רבינ'ס טאטע האט געהייסן רבי שמחה זכותו יגן עֲלֵינוּ], דער הייליגער רבי איז דאס מרמז (ליקוטי מוה"ר חלק ב, סימן ב) און ער שרייבט מיט דעם לשון: דער צדיק איז 'מנחם' הכל ו'משמח' הכל.

ווען דער הייליגער רבי האט געזאגט די תורה איז געווען די איינציגסטע מאל וואס זיין טאטע זכותו יגן עֲלֵינוּ איז געווען ביי אים, ער איז געווען א באהאלטענע צדיק, מען האט אים קיינמאל נישט געזעהן, און מען

האט נישט געוואוסט פון אים, דערפאר יעצט ווען זיין טאטע איז געווען ביי אים, האט דער הייליגער רבי מרמז געווען זיין נאמען [נחמן] און זיין טאטעס נאמען [שמחה], וואס דאס איז דער גאנצער ענין פונעם צדיק, אז ער איז אונז מנחם און משמח.

וועגן דעם, אויב א מענטש וויל וויסן צו זיין תשובה איז שוין נתקבל געווארן, זאל ער קוקן אויב ער איז שטענדיג פרייליך, איז דאס א סימן אז ער האט שוין תשובה געטוהן און ער איז נאנט צום אייבערשטן, אבער אויב איז ער שטענדיג צובראכן, איז ער נאך טיף ביי די קליפות און סטרא אחרא, און ער דארף תשובה טוהן.

קומט דער סמ"ך מ"ם און ער רעדט איין דעם מענטש אז עס איז א מצוה צו זיין צובראכן, און אז אין הימל האט מען זייער ליב א 'לב נשבר', עס שטייט דאך בפירוש (תהלים נא, יט): לב נשבר ונדפה אלקים לא תבזה. און ער כאפט נישט אז דער יצר הרע וויל אים יעצט אריין כאפן אין עצבות, נאר ער פארשטעלט זיך מיט מצוות (ליקוטי הלכות, הודאה הלכה ו'; ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן א). אזוי ווי

## געב זיך אַכטונג

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק ב סימן כד): עס איז גרינגער צו קומען פון א לב נשפר צו מרה שחורה, ווי פון שמחה צו הוללות.

ווייל ווען א איד פריידט זיך מיט די מצוות וואס ער האט פרוץ השם, ווי למשל: בארד און פיאות, מזוזה, תפלין, ציצית וכו', איז ער ביים באשעפער. אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (ספר המדות, אות שמחה, סימן א): כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה, זֶה סִימָן שֶׁלְבוֹ שָׁלֵם לְאַלְקָיו. וועגן דעם דארף א מענטש אסאך ארבעטן אויף שמחה, און אסאך בעטן: רבוננו של עולם! איך וויל זיין פרייליך, העלף מיר! איך זאל קענען זיין פרייליך וכו'.

ה.

און אז א מענטש איז פרייליך, טשעפעט ער שוין נישט א צווייטן, ווייל נאר א פארביטערטער מענטש וואס ער האט נישט וואס צו טוהן, נעמט זיך אויף א צווייטן וואס איז שוואכער פון אים, אבער איינער וואס איז פרייליך, וויל אז פאר יענעם זאל אויך גיין גוט און יענער זאל אויך

לא

## געב זיך אכטונג

זיין פרייליך, ווייל פאר זיך האט ער שוין גענוג, אזוי ווי  
חז"ל זאגן (אבות ד, א): איזהו עשיר השמח בחלקו.

און דאס איז דער ענין פון צדקה און העלפן יענעם.  
וויבאלד איך בין פרייליך וויל איך אז א צווייטער זאל  
אויך זיין פרייליך. "ווייל א פרייליכער מענטש קען נישט  
פארליידן אז יענער גייט ארום מיט אן אראפגעלאזטער  
נאז", אבער א פארביטערטער מענטש אלעס וואס ער  
האט אין זיך, טרעפט ער ביי יענעם.

דער הייליגער רבי איז מגלה (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן  
כד), א מורא'דיגער גילוי אויף די מעשה (בכורות ח ע"ב):  
ווען רבי יהושע בן חנניא איז געווען ביי די אלטע לייט  
פון די שטאט אתונא-גריכלאנד, [זיי האבן דעמאלטס  
געהייסן די גרעסטע חכמים, און זיי האבן אים געפרעגט  
פארשידענע שאלות און ער האט זיי גענטפערט].

איינס פון זייערע שאלות איז געווען: [אמצעותא  
דעלמא היכא], וואו איז דער מיטן פון די וועלט? [ינקא  
לאצבעתה, אמר להו הכא], האט ער אויפגעהויבן זיינע

פֿינגער און ער האט זיי געזאגט: דא! [אמרו לה, מי יימר? אמר איתו אשלו ומושחו], האבן זיי אים געפרעגט: ווער זאגט דיר דאס? האט ער זיי געזאגט: גייט ברענגט שטריק און מעסט דאס אויס.

זאגט דער הייליגער רבי אויף דעם: א מענטש דארף וויסן אז וואו ער איז, דארט איז דער באשעפער, ממילא איז דארט אינמיטן פון דער וועלט. קומט גלייך די סטרא אחרא און פרעגט: מי יימר? דו ביסט דען עפעס ווערט אז דו זאלסט זיך קענען אזוי אויפטוהן? די תירוץ אויף דעם איז: איתו אשלו ומושחו, מען זאל ברענגן שמחה וועט מען זיך דאס איבערצייגן. דאס הייסט אז א מענטש איז מורא'דיג פרייליך פאנגט ער אן אנערקענען אז וואו ער זאל נאר זיין, איז דער אייבערשטער דארט, ממילא איז דארט דער מיטן פון דער וועלט, און אלעס איז דארט. אזוי ווי די גמרא זאגט (סופה נג ע"א): הלל האט געזינגען ביי שמחת בית השואבה: אם אני כאן הכל כאן ואם אין אני כאן מי כאן - אויב איך בין דא, איז אלעס דא, און אויב איך בין נישט דא ווער איז דען דא?



זעהט מען פון דעם, אז כאטשיג הלל איז געווען דער גרעסטער עניו, דאך האט ער זיך אזוי מחיה געווען מיט זיינע מצוות, אז ער האט שוין בכלל נישט געקוקט אויף א צווייטן, און ער האט זיך אויסגעדריקט: אז וואו ער איז, דארט קומט אלעס פאר, ווייל ער לעבט מיטן אייבערשטן, און דער אייבערשטער איז איבעראל.

די זעלבע זאך איז אויך מיט יעדן איד, אויב פריידט ער זיך מיט זיינע מצוות, האט ער שוין מיט קיינעם נישט צוטוהן, און ער וויסט אז וואו ער איז, דארט איז דער אייבערשטער.

ו.

וועגן דעם איז חודש אדר אזא פרייליכע חודש, אזוי ווי חז"ל זאגן (תענית כ"ט ע"א): משנכנס אדר מרבין בשמחה. ווייל ה'מן [וואס שטאמט פון עמלק, אן אייניקל פון עשיו, וואס דער שר פון עשיו איז דער סמ"ך מ"ם אליין], וויל נאר מכשיל זיין מענטשן מיט פגם הברית, און אזוי ארום חלילה אפמעקן אידישע קינדער, און זיין

עיקר עצה אויף דעם איז אריינצופרענגען טרויעריגקייט  
און צופראכנקייט אין א מענטש, וואס פון דעם קומען  
אלע צרות, מען פארפלאנטערט זיך אין שטוב מיט די  
ווייב, און אזוי אויף מיט מענטשן.

וועגן דעם האט דער אייבערשטער אונז געגעבן דעם  
חודש אדר - א חודש פון שמחה, ווייל אזוי ווי פאר חודש  
תשרי ווען עס קומט דער יום הדין האט מען אונז געגעבן  
דעם חודש אלול תשובה צו טוהן מירא, ווייל א מענטש  
ווייסט נישט וואס מען גייט אים דן זיין, די זעלבע זאך  
פאר חודש ניסן, וואס דעמאלטס איז דער חודש פון די  
גאולה, אזוי ווי חז"ל זאגן (ראש השנה יא ע"א): בניסן נגאלו  
ובניסן עתידין להגאל. האט מען אונז געגעבן א חודש פון  
שמחה כדי אז מיר זאלן קענען תשובה טוהן מאהבה מיט  
ליבשאפט צום אייבערשטן (עיני ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן  
מט), ווייל אז א מענטש איז נאר פרייליך, דאס איז תשובה  
מאהבה.

דאס איז אויף דער גאנצער ענין פון 'מחצית השקל' וואס יעדער איינציגער מענטש צו ער איז אַרעם צו רייך האט געדארפט געבן דווקא א האלבע שקל, צו ווייזן אז אליינס איז מען נאר האלב, מען מוז אויף האבן א צווייטן איד (עין אלשיך הקדוש שמות ל, יג; ליקוטי הלכות, שו"ת פנים בנקע הלכה ה, אות כה).

די ערשטע זאך גייט דאס ארויף אז א מענטש זאל חתונה האבן וואס פריער, וואס דעמאלטס ווערט מען א גאנצער מענטש, אבער ווילאנג מען איז א בחור איז מען א פלג גוף - האלבער גוף (זהר הקדוש ויקרא דף פא). דערפאר דארף מען די ערשטע און די וויכטיגסטע זאך, זיך זארגן אז בחורים און מיידלעך זאלן חתונה האבן וואס יונגער, און ווער עס האט נאר אן השפעה אויף אנדערע זאל טוהן אין דעם, און מעורר זיין דערויף, און נאר אזוי קען מען ראטעווען דעם דור, ווייל אז מען האט חתונה האט מען כאטש פת בסלו. ווידער זאגט שלמה המלך (קהלת ד, ט-י): טובים השנים מן האחד וכו', כי אם יפלו, האחד יקים את

חברו וכו'. אז עס איז דא צוויי, קען זיך איינער דעם אנדערן העלפן.

נאכדעם דארף זיך איין איד מיטן צווייטן פארטראגן, און וויסן: איך בין נאר א האלבער, און דער אנדערער איד איז א האלבער, און צוזאמען זענען מיר א גאנצער איד.

וואס איז אבער דער סמ"ך מ"ם? ס'זעכציג, מ'פערציג; דאס הייסט ער מאכט דעם מענטש טראכטן: איך בין מער פון יענעם, יענער איז 'פערציג' און איך בין 'זעכציג'. אדער פארקערט: יענער איז זעכציג און איך בין נאר פערציג, און איך בין גארנישט ווערד.

וועגן דעם זאגט די תורה (שמות ל, טו): העשיר לא ירבה, האלט זיך נישט צו גרויס. והדל לא ימעיט האלט זיך נישט צו קליין. מיר זענען ביידע קינדער פון אברהם יצחק יעקב, מיר זענען ביידע אין צרות, און מיר זענען ביידע גליקליך, מיר האבן ביידע געלייגט תפלין, און אזוי ווייטער ביי יעדע זאך, ממילא אז מען טראכט אזוי וועט שוין קיינער נישט מזיק זיין דעם אנדערן.

און דאס האט ה'מן געוואלט אויסרייסן רחמנא לצלן,  
 דערפאר האט ער מקטרג געווען און געזאגט (אסתר ג, ח):  
 ישנו עם אחד מפזר ומפרד בין העמים, חלילה אז אידן  
 פארטראגן זיך נישט. האט דער אייבערשטער געזאגט  
 (מגילה יג ע"ב): דו רשע! די אידן האבן שוין געברענגט א  
 'מחצית השקל', און דו וועסט זיי נישט קענען בייקומען.

מען זעהט טאקע ווי אין יעדן דור איז דא אנדערע  
 רשעים, מיט אנדערע געמען, וואס זיי מיינען אז זיי וועלן  
 קענען אפווישן די תורה חלילה, זיי ווייסן אבער נישט אז  
 זיי וועלן אפגעווישט ווערן אסאך פריער, און די תורה  
 וועט בלייבן אויף אייביג.

דאס איז די שייכות פון פרשת משפטים וואו עס  
 שטייט אלע דינים: אז מען טאר נישט מזיק זיין א  
 צווייטן, צו פרשת שקלים וואו עס שטייט פון 'מחצית  
 השקל', צו ווייזן אז מען מוז האבן א צווייטן, במילא  
 וועט מען אים שוין נישט מזיק זיין, ווייל איין האנט וועט  
 דאך נישט קנאקן דעם אנדערן האנט, און זוכה זיין צו

דעם איז נאר דורך שמוחה וואס דאס איז חודש אדר די  
חודש השמוחה.

דער הייליגער רבי משה לייב סאסובער זכותו יגן  
עלינו, האט געזאגט: ער האט זיך געלערענט 'אהבת  
ישראל' פון צוויי גוים שיפורים [ווי באוואוסט האט ער  
זיך מוסר נפש גענוען פאר 'פדיון שבויים' ארויסצונעמן  
אידן פון תפיסות].

איינמאל איז ער דורכגעגאנגען א ווערצהויז, זעהט ער  
ווי איין שיפור טרונקט פון זיין פלעש, נאכדעם געט ער  
פארן אנדערן אויף צו טרינקן פונעם זעלבן פלעש [אזוי  
ווי דער סדר ביי גוים שיפורים], און ער זאגט אים: דו  
וויסט! איך האב דיך זייער ליב. פֿרעגט דער צווייטער:  
וואו טוט מיר וויי? זאגט ער: איך ווייס נישט. זאגט ער  
אים: אויב אזוי איז א סימן אז דו האסט מיר נישט ליב!

האט דער הייליגער רבי משה לייב סאסובער זכותו יגן  
עלינו דעמאלטס געזאגט: אזוי דארף איין איד שפירן  
דעם אנדערן. און ווען מען וועט זוכה זיין צו קומען צו

דעם, וועט זיין די גאולה, אזוי ווי מען זאגט אין דעם פיוט (יוצר למספ של פרשת שקלים): וְשָׁקַל אֶשָּׂא בְּבֵית נְכוּן וְנִשָּׂא. ווען משיח וועט קומען וועט מען זוכה זיין צו האבן דעם גאנצן שקל. ווייל מיר וועלן אלע געוואר ווערן אז יעדער דארף האבן דעם בורא פל עולמים, ממילא פאלט אנוועק די אלע מחלוקת און פאליטיק, איבערהויפט דאס וואס מען קריגט ליידער אויף ערליכע אידן.

שטעלט זיך א פראגע וואס הייסט אן ערליכער איד? יעדער איינער זאגט דאך אויף אן אנדערן: ער איז דער אמת'ער ערליכער איד. און ווי אזוי קען מען טאקע וויסן ווער איז דער ערליכער איד? !

נאר דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל; קסד): דער צדיק איז א דאקטער; וואס הייסט א גוטער דאקטער? אז איך זעה אז ער האט מיר געהאלפן, און אויסגעהיילט פון מיין ביטערע קראנקהייט, ווייס איך אז ער איז א גרויסער דאקטאר.

## געב זיך אכטונג

די זעלבע זאך, אן ערליכער איד איז טייטש, אז ער קען מיך העלפן, אז כאטשיג איך בין דער ערגסטער און נידעריגסטער מענטש אויף דער וועלט, און איך שפיר אז עס איז נאך נישט געווען אזא מין נידעריגע נשמה אזוי ווי מיר, און דאך האט מיך דער צדיק ארויסגעשלאפט פון מיין בלאטע. און ער האט מיך געמאכט עפענען דעם 'חומש' און מעביר סדרה זיין יעדע וואך, און איך זאל אנהייבן לערנען 'משניות', ביז איך האב שוין ברוך השם געענדיגט ששה סדרי משנה. און אז איך זאל עפענען א 'גמרא' יעדן טאג, און לערנען ש"ס אין א רייע.

און אזוי ווייטער ביי יעדע פרט אין לעבן: איך זאל אנהייבן בענטשן אין א סידור, און זאגן יעדע ברכה ערליך; איך זאל נישט פארפעלן צו גיין דריי מאל א טאג אין שוהל דאווענען שחרית מנחה מעריב וכו', אזוי אז מיין גאנצע לעבן האט זיך געטוישט, דאס הייסט א גוטער איד, און צו אזא איינעם דארף איך מיך צוקלעבן, ווייל ער טוט דאך מיר מורא'דיגע טובות.



אָבער אז איך גיי סתם צו איינעם וואס עס גיסט זיך פון אים פֿערל ווערטער, אָדער ער רעדט פון קבלה און עולמות וכו', טיפע זאכן וואס איך פארשטיי נישט וואס ער רעדט, און איך גיי נישט ארויס מיט גארנישט פון די גאנצע דרשה, און איך בלייב ווייטער מיט מיין שמוץ, וואס האב איך פון דעם ? !

די גמרא ברענגט (שבת פ"ב ע"א): רב הונא האט געפרעגט זיין זון רבה: פארנוואס גייסטו נישט צו רב חסדא לערנען? האט ער געענטפערט: טאטע! וואס האב איך דארט צו גיין ער רעדט דאך סתם שטותים, ווי אזוי זיך אפ צו ווישן, [אמאליגע צייטן נאכדעם ווען מען איז ארויס פאר די געברויכן, און מען האט זיך געדארפט אפֿווישן איז נישט געווען קיין פאפיר, מען האט גענוצט שטיינדלעך, אָבער דאס איז געווען א ספנה'דיגע זאך, ווייל עס איז שארף, און עס האט זיך רחמנא לצלן געקענט אפרייסן די שיני הקרקשתא [גאלדענע אָדער], דארט וואו די חוט השדרה ענדיגט זיך אונטן, דערפאר האט ער אויסגעלערנט פאר זיינע תלמידים וועלכע

שטיינער צו ניצן], האט אים זיין טאטע געזאגט: ער  
לערנט דיר דאך אויס ווי אזוי צו לעבן, און דו זאגסט אז  
דאס איז שטותים?!

וועגן דעם א ערליכער איד הייסט ווער עס קען מיך  
ארויסשלעפן פון בלאטע, און מיר ברענגען אז איך זאל  
אנהייבן צו לעבן א גוט לעבן, און ער לערנט מיך אויס ווי  
אזוי אנצוהייבן גוט דעם טאג. אז ווען איך לייג זיך  
שלאפן זאל איך ליינען קריאת שמע שעל המטה, [בפרט  
די קריאת שמע פונעם אר"י הקדוש זכותו יגן עלינו, וואס  
דארט זאגט מען ווידוי, און דאס נעמט נישט מער ווי זיבן  
אכט מינוט], און מען טוט תשובה, און אז מען לייגט זיך  
ווי א איד פארשטייט זיך אז מען שטייט אויף ווי א איד.

וועגן דעם שטייט אין 'שולחן ערוך' (אורח חיים א, א):  
יתגבר 'פארי' לעמוד בבוקר - מען דארף זיך שטארקן ווי  
א לייב אויפצושטיין. ארייז איז די אותיות יראה, ווייל  
גלייך צופרי דארף מען זיך שוין דערמאנען פונעם  
איבערשטן, אבער אז מען לייגט זיך ווי א פערד שטייט  
מען אויף ווי א פערד.

## געב זיך אַכטונג

מג

מען זעהט אז רוב מענטשן פאלן אריין אין בעט מיט  
אזא יאוש, עס אינטערסירט זיי מער נישט דאס לעבן, ביז  
מען טראכט שוין: הלוואי שטיי איך נישט אויף מארגן...

אבער אז מען ליינט קריאת שמע און מען געט איבער  
די נשמה פארן אייבערשטן ווען מען זאגט בידך אפקיד  
רוחי, שטייט מען אויף אן אנדערע מענטש, מען זאגט  
מודה אני און מען גיסט זיך אפ נעגל וואסער, מען דאנקט  
דעם באשעפער, מען גייט אין מקנה. דאס הייסט א צדיק,  
ער לערנט מיד אויס ווי אזוי צו זיין א פשוט'ער איד.

אבער דער טבע פון מענטשן איז אז זיי האבן ליב  
איינער וואס מאכט פאקסן, ער גייט מיטן קאפ אראפ  
וכו', וואס באַמַת איז דאס בכלל נישט קיין ענווה, נאר א  
פשוט'ער נארישקייט (ליקוטי מוה"ר"ן חלק א, סימן קצז), און  
ווער עס האט געקענט די אמת'ע גדולי ומנהיגי ישראל  
פונעם פריערדיגן דור, וועט עדות זאגן אז זיי זענען  
קיינמאל נישט געגאנגען מיטן קאפ אראפ ווי שוטים, און  
זיי האבן נישט געמאכט קיין מאדנע תנועות, למשל: דער  
הייליגער סאטמאר'ער רבי בעל דברי יואל זכותו יגן

## גַּעַב זִיף אַכְטונג

עָלינו, האט קיינמאל נישט געמאכט קיין איין אינטערעסאנטע פאקס, דאך ווען מען האט אים נאר אנגעקוקט איז געפאלן א מורא'דיגע יראה און אהבה צום בורא פל עולמים.

דער הייליגער רבי נתן זכותו יגן עלינו האט אמאל געזאגט: מען דארף אסאך האראווען אין די יונגע יארן אז מען זאל קענען זיין אויף דער עלטער א פשוט'ער איד.

וואס הייסט א פשוט'ער איד? אז מען אנערקענט דעם באשעפער, און מען געוואוינט זיך צו, צו רעדן צום באשעפער. כאטשיג עס איז דא לצים וואס לאכן פון דעם, און פרעגן מיט געשפּעט: דו רעדסט צום באשעפער? וואס ענטפערט ער דיר?! אבער ווער עס רעדט צום אייבערשטן זעהט שוין זייער גוט ווי אזוי דער אייבערשטער ענטפערט אים: ער איז שוין נישט אזוי שטארק צובראכן, ער הייבט אן צו זיין פרייליך, און אזוי איז פארהאן אן א שיעור זאכן מיט וואס דער באשעפער ענטפערט אים, דאס הייסט א פשוט'ער איד.

מה

## געב זיך אַכטונג

ביז דערנױל װאס טוט דער סמ"ך מ"ם? ער נעמט פשוט'ע שווענץ און ליידיגייערס, וואס זיי קענען מיר גארנישט העלפן און ער מאכט זיי גרויס, און ער הייבט זיי אויף גאר הויכע, וואס דאס איז די קליפה פון עמלק: חותך זנבות וזורקן כלפי מעלה (עיין לקוטי הלכות, שבת הלכה ה, אות ט).

דער הייליגער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן סימן נא): דאס זאלט איר מקבל זיין פון מיר: איר זאלט זיך נישט לאזן נארן! די וועלט נארט אייך. וועגן דעם יעצט אז מען גייט אריין אין חודש 'אדר', וואס איז די ראשי תיבות פון (תהלים קי"ט, ק"ס): ר'אש ד'ב'רך א'מת (השמטות מספרי רבינו בסוף חגי מוהר"ן מהדורת היכל הקודש אות ב). זאל זיך א מענטש נאר האלטן ביים אמת, און אנהייבן צו זיין פרייליך, און זיך מחיה זיין מיט די אלע זאכן וואס קוקט אויס ווי פשוט'ע זאכן אבער אין הימל איז דאס מוראדיג חשוב, און אנטלויפן פונעם שקר און סמ"ך מ"ם, וואס דאס איז צופראכענקייט און יאוש.

## געב זיך אַכטונג

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קלג):  
 די גאנצע וועלט איז פיל מיט לעבט, נאר דאס קליינע  
 הענטעלע פארדעקט אלעס. דאס הייסט: דער צדיק קען  
 מגלה זיין דעם באשעפער אזוי אפען, ביז מען זאל שפירן  
 דעם באשעפער, און ווי נאר מען גייט ארויס אינדרויסן,  
 פֿרעגט אים א מענטש: וואו ביסטו געווען? ענטפערט  
 ער: דארט און דארט. געט יענער א מאך אַוועק מיט די  
 הענט, און ווער עס איז א טיפּש האט שוין חלישות הדעת  
 אז דער און דער האט אַוועק געמאכט.

אבער אז מען האט אביסל 'שכל', וואס איז די ראשי  
 תיבות ש'פכי כ'מים ל'בך (איכה ב, יט). דאס הייסט, אז מען  
 גיסט זיך אויס דאס הארץ פארן באשעפער, הייבט מען אן  
 צו קוקן אויף זיך אליין: ווי אזוי מען קוקט אויס און מען  
 ווערט געוואר וויפיל מען דארף נאך פארעכטן, אזוי ווי  
 דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן סז): דער  
 צדיק מאכט אויף די אויגן פון א מענטש, און דער עיקר  
 ער זאל אנהייבן צו קוקן אויף זיך. במילא האט מען שוין  
 נישט צו טוהן מיט א צווייטן.

דאס איז אויף דער גאנצער ענין פון זיך פארשטעלן פורים, ווייל פורים קומט מען צו א מורא'דיגע מדינה פון: מוחין דאבא - א מח פון א טאטע (פרי עץ חיים שער הפורים פרק ו'), [דאס הייסט, א בחור איז א האלבער גוף און ער האט נאך נישט קיין שכל, און אפילו א יונגערמאן וואס האט חתונה געהאט האט נאך אויף נישט קיין שכל, ווייל מען דארף האבן שכל ווי אזוי זיך צו פירן מיט א ווייב, נאר ווען ער הייבט אן צו האבן קינדער, און זיי וועקן אים אויף פון שלאף וכו', נאכדעם ווען זיי ווערן גרעסער און מען דארף זיי טראגן אין חדר, און דער מלמד שיקט אהיים א קינד וכו', דעמאלטס הייבט מען אן צו זעהן, ווי שטארק טאטע און מאמע האבן זיך מיט מיר געמוטשעט, און יעצט באצאלט מען מיר, און איך דארף זיך מוטשענען], און דאס באקומט מען פורים, א גדלות המוחין'.

אבער אין די זעלבע צייט איז די מנהג אז מען פארשטעלט זיך, צו ווייזן אז אויף דער וועלט קען מען

## געב זיך אַכטונג

מח

מאכן אַ שיינער שפּיל, און מען קען זיך גוט פארשטעלן,  
און מען דארף האבן דעם ריכטיגן שכל זיך נישט צו לאזן  
נארן און גוט זעהן: וואס איז חשוב פאר מיר, און ווער  
קען מיר ראטעווען און אויפהייבן, וואס נאר אזוי קען  
מען מצליח זיין.

דער בורא פל עולם זאל אונז העלפן, מען זאל מקבל  
זיין דעם שבת מיט א געוואלדיגע שמחה, און מען זאל  
זוכה זיין שוין צו זעהן די גרויסע שמחה מיט די גאולה  
שלימה.

~ תם ונשלם שבת לאל בורא עולם ~